

Helse- og omsorgsdepartementet
Sendt via høringsportal

Vår dato 24.04.2015
Deres dato 11.02.2015
Deres referanse 15/192

Høring: Forslag til endringer i alkoholloven. Endringer i bestemmelsen om varigheten på kommunale salgs- og skjenkebevillinger mv.

NHO Reiseliv viser til høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet om forslag til endringer i alkoholloven, endringer i bestemmelsen om varigheten på kommunale salgs og skjenkebevillinger mv. sendt på høring 11. februar 2015, med frist 24. april 2015. NHO Reiseliv vil i det følgende kommentere forslaget, og viser samtidig til NHOs høringssvar som gjennomgår den tekniske delen av departementets forslag.

NHO Reiseliv er fornøyd med at regjeringen følger opp vår henvendelse om at en bevilling må gis inntil videre. NHO Reiseliv støtter forslaget om å endre alkoholloven, og mener alternativ 2 i forslaget er mest hensiktsmessig, som innebærer at kommunale skjenkebevillinger som hovedregel løper inntil videre.

NHO Reiseliv mener også at alternativ to er i tråd med regjeringserklæringens kulepunkt tre side 37, under avsnittet som omhandler konkurranse; *Gjennomgå og redusere etablerings- og konkurransehindrende ordninger for tjenesteytende næringer, som åpningstidsbestemmelser, konsesjons-, løyve- og bevillingsbestemmelser, samt restriksjoner på etablering og lokalisering av nye virksomheter.*

Bakgrunn

NHO Reiselivs henvendelse til departementet i 2013 om at alkoholloven måtte endres slik at en skjenkebevilling gis inntil videre baserer seg på at NHO Reiseliv ønsker et enklere og mer effektivt regelverk. Forenklingsarbeidet er den rammebetingelsen NHO Reiselivs medlemmer mener må prioriteres høyest av regjeringen.

Bedriftene har en stor kostnad tilknyttet søknad om bevilling, i tillegg til at det offentlige bruker store summer på forvaltningen av fireårsregelen.

Serveringsnæringen, som inkluderer restauranter, barer, nattklubber og hotell står for mellom 10 og 12 prosent av det totale alkoholkonsumet. Næringen tilbyr en sosial møteplass, både i byene og i bygdene. Serveringsnæringen er en viktig del av bybildet, og er med på å skape levende byrom. Det er den næringen som ansetter flest unge, sammen

med at det er den største integreringsnæringen viser rapporten Utredning om serveringsnæringen¹.

En skjenkebevilling er en grunnleggende betingelse for disse bedriftene, og det er vanskelig for et hotell eller restaurant å overleve uten bevilling. Folk flest ønsker å ha muligheten til å ta seg et glass vin til middagen eller i hotellbaren. Slik at det å miste skjenkebevillingen vil i mange tilfeller være det samme som konkurs for bedriften.

Det er en økende tendens til at større aktører og grupper av foretak gradvis vinner frem i serveringsmarkedet. Kommunen må tilrettelegge for en videre i vekst i serveringsbransjen, og da gjør det attraktivt for potensielle investorer å gå inn i denne næringen. Størst mulig grad av forutsigbarhet er da avgjørende. Slik bevillingsregelverket er i dag, med en tidshorisont på kun fire år er det krevende å skaffe finansiering for bedriften, i tillegg til at potensielle investorer vegrer seg for å etablere seg i næringen. Regelen skaper en usikkerhet for næringsdrivende. Et hotellprosjekt vil ha en investeringsramme fra 200 millioner kroner og oppover, og en tidshorisont på 20 til 30 år. De fleste kommuner vil ønske en slik investering velkommen, med tanke på verdiskaping, arbeidsplasser etc. Paradokset er at kommunene ikke kan garantere hotellet en skjenkebevilling, noe som er helt avgjørende for driften.

NHO Reiseliv mener at serveringsnæringen er en næring regjeringen må legge til rette for, for å oppnå videre vekst. Fjerning av fireårsregelen er et skritt i riktig retning.

En skjenkebevilling må gis inntil videre

NHO Reiseliv er for en aktiv alkoholpolitikk, samtidig som at den skal være mest mulig forutsigbar for næringslivet. Derfor støtter NHO Reiseliv alternativ 2 i forslaget, at hovedregelen er at bevillingen løper inntil videre. Har man først fått skjenkebevilling, og man ikke bryter alkohollovens bestemmelser, er det lite hensiktsmessig at man må søke på nytt hvert fjerde år. I praksis handler regelen om en byråkratisk fornyelse og fungerer ikke som en bortfallsregel som ivaretar lokaldemokratiet.

Departementet viser til at deres inntrykk er at de fleste søknader om skjenkebevilling fornyes. Dette synet deler også NHO Reiseliv, uten at vi heller har noe tallmaterialet på dette. NHO Reiseliv mener dette taler for at regelverket må endres. Fornyelsesprosessen er da unødvendig og ressurskrevende både for bevillingshaver og for kommunen.

Slik alternativ 1 er utformet mener NHO Reiseliv at dette alternativet gir risiko for passiv alkoholpolitikk fra kommunestyret sammenlignet med alternativ 2. Under avsnitt 2.5.2.1 står det: *unntak fra fornyelsesprosessen kun kan gis hvis kommunen har foretatt en vurdering av alkoholpolitikken*. Ønsker kommunen å la alle eller noen bevillinger å løpe videre uten ny søknad, er de i alternativ 1 pliktet til først å gjennomgå alkoholpolitikken. En slik gjennomgåelse kan i seg selv innebære så mye merarbeid, at kommunen heller lar bevillingene løpe ut. Altså at alle bevillinger må søke om fornyelse.

Sammenlignet med alternativ 2, er kommunestyret der pliktet til en gjennomgang av kommunens alkoholpolitikk før det eventuelt besluttes at noen bevillinger skal opphøre og gis fornyet bevilling. NHO Reiseliv mener på denne måten at alternativ 2 i større grad sikrer en aktiv alkoholpolitikk.

¹ [Utredning om norsk serveringsnæring](#) ble utarbeidet av bl.a. Damvad på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet, og overlevert statsråden desember 2014.

I høringsdokumentet argumenteres det for at i alternativ 1 vil alle søknader gjennomgå, og på den måten større mulighet for å luke ut useriøse aktører. NHO Reiseliv mener at dette er unødvendig tungvint, da erfaringens viser at de fleste får godkjent søknad om ny bevilning. Kommunen bør heller innrette ressursene på en slik måte at man grundigere gjennomgår de bevilningene det er grunn til å tro at man finner feil og eventuelt lovbrudd. NHO Reiseliv mener at mange kommuner i større grad bør prioritere ressurser på risikobaserte tilsyn. I forskriften til alkoholoven står det at § 9-4 *Kommunen skal sikre at kontrollen til enhver tid er rettet mot de forhold som synes hensiktsmessige etter en vurdering av de lokale forhold.* Tilbakemeldingene fra næringen er at det ofte ikke er tilfelle. I den sammenheng ønsker NHO Reiseliv at kommunene blir pålagt å ha en offentlig liste om hvor det er gjennomført tilsyn. På den måten blir det en større grad av åpenhet rundt tilsynene som vil være positiv for næringen og hindre unødvendig spekulasjon om hvem som faktisk får tilsyn og hvor ofte.

Avgrensning av bevilning

I begge alternativene gis det mulighet for kommunen å videreføre enkelte typer av bevilninger, mens andre løper ut og må søke på nytt. Det er for bedriften viktig med størst mulig forutsigbarhet i måten avgrensningen gjøres. Dette gjelder hvilke kriterier kommunen kan basere sine avgrensinger på, og hvilke frister som gjelder for eventuelle vedtak rundt dette.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet skriver i høringsnotatet at de to ulike alternativene i det vesentlige har samme økonomiske og administrative konsekvenser. Som departementet skriver er det utfordringer med estimeringen da begge alternativene vil gi rom for både automatisk fornyelse og at noen må søke. Men NHO Reiseliv vil hevde at alternativ to må være et betydelig rimeligere alternativ både for bedrift og kommune.

I høringsnotatet redegjør departementet for kommunens kostnader ved fornyelse av bevilninger, men skriver at de kjenner ikke til tilsvarende til for bevilningshaver.

I 2007 ble imidlertid næringsdrivendes administrative kostnader ved etterlevelse av regler forvaltet av Helse- og omsorgsdepartementet kartlagt.^[2] Kartleggingen anslår en tidsbruk per søknad om skjenkebevilning på mer enn tolv timer. Mange av bevilningshaverne er små bedrifter og drives av en innehaver. Særlig for dem er dette en omfattende ressursbruk, og dessuten langt unna kjernevirksomheten.

Departementet foreslår ingen endringer i gebyrsatsene, men ønsker samtidig innspill på dette. NHO Reiseliv mener at gebyrsatsene må endres i henhold til de foreslåtte endringene. Om endringene innebærer mindre saksbehandling fra kommunens side, må gebyrsatsene gjenspeile dette. Departementet foreslår at innsparte midler kan kanaliseres til kontroll og dialogbasert samarbeid. NHO Reiseliv mener at det er viktig å fokusere på kontroll og samarbeid, men det kan ikke kun være bevilningsgebyrene som skal dekke dette. I dag opplever næringen at kontrollørene i mange tilfeller har liten forståelse og kjennskap til næringen. NHO Reiseliv mener det er helt sentralt at kontrollørene prioriterer veiledning, dialog og etablering av god praksis, fremfor straff. Dette er samarbeidsprosjektene Salutt i Oslo og Ansvarlig alkoholserving i Kristiansand gode eksempler på at fungerer.

[2] Kartlegging av administrative kostnader. Helse- og omsorgsdepartementet. 27. desember 2007.

Kjøp fra grossist ved bevilling til en enkelt bestemt anledning

NHO Reiseliv er positiv til departementets forslag om endring i § 1 -4c som innebærer at det kan selges alkoholholdig drikk engros til bevillingshavere som har bevilling for en enkelt bestemt anledning.

Festivalkulturen er en viktig del av norsk reiseliv, og man ser at antall festivaler i Norge er økende. Nordmenn utgjør størstedelen av festivaldeltagere, men internasjonale besøkende er en voksende gruppe. Det er nødvendig også her, i likhet med fjerning av fireårsregelen, at myndighetene tilrettelegger for slike arrangement.

Vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Ingjerd Sælid Gilhus
Næringspolitisk fagsjef